

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
ul. Sikorskiego 8 b, 87-850 Choceń (zwanym dalej GOPS)**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 18 i 19 października 2016 r.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż zadania z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny realizuje GOPS działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą nr XVI/51/11 Rady Gminy Choceń z dnia 31 maja 2011 r., zmienionego kolejno Uchwałą nr XIX/147/16 z dnia 14 września 2016 r., który z powodu błędnych zapisów zostanie zmieniony na najbliższej sesji Rady Gminy. W trakcie procedowania zmiany jest również Regulamin Organizacyjny. Na podstawie przedstawionych projektów ww. dokumentów stwierdzono brak wyznaczenia Ośrodka jako realizatora pracy z rodziną, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny. Uwagi w tym zakresie przedstawiono Kierownikowi GOPS.

Na podstawie art. 178 i art. 190 ww. ustawy Wójt Gminy Zarządzeniem nr 112/12 z dnia 12 kwietnia 2012 r. zlecił GOPS realizację zadań, o których mowa z art. 10 ust. 1, art. 18 ust. 2 i 3 cytowanej ustawy. Jednocześnie zarządzeniem tym upoważnił pracowników Ośrodka do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny, a kierownika do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach. W trakcie kontroli wydane zostało Zarządzenie Nr 200/2016 Wójta Gminy z dnia 18 października 2016 r. dotyczące upoważnienia Kierownika GOPS p. ██████████, do prowadzenia postępowań z zakresu wspierania rodziny.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina nie opracowała 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, a tym samym nie realizuje planowanych zadań. Pani Kierownik poinformowała, iż ww. gminny program na lata 2017 – 2019 zostanie opracowany w roku bieżącym.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS nie dopełnił obowiązku dotyczącego przygotowania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny .

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2: *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny .*

Gmina zatrudnia obecnie 1 asystenta – p. ██████████ na umowę o pracę.

Asystent podnosi swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną w formie samokształcenia, poprzez uczestnictwo w szkoleniach tematycznych np. *Asystent rodziny - współczesna forma pomocy rodzinie.*

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 4: *finansowanie:*
  - *podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
  - *kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające*

W budżecie Ośrodka zostały zagwarantowane środki finansowe na szkolenia w kwocie 500 zł, w celu umożliwienia asystentowi rodziny podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Finansowanie kosztów związanych z funkcjonowaniem rodzin wspierających, z uwagi na brak rodzin – nie dotyczy.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*
  - *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*
  - *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
  - *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. Ustalono, że działania w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieciom i młodzieży prowadzone są przez Choceńskie Centrum Kultury w formie zajęć tematycznych np. nauka gry na instrumentach, zajęcia taneczne, warsztaty rękodzieła.

Gmina zapewniała rodzinie przeżywającej trudności dostęp do specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, socjalnego, rodzinnego) poprzez różne instytucje działające na terenie gminy np. pomoc prawną i psychologiczną w Choceńskim Centrum Kultury, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w Remizie OSP Choceń, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Informacje w tym zakresie są przekazywane poprzez ogłoszenia i zamieszczane na stronie internetowej Gminy.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się w formie ustnej, brak w dokumentacji zapisów w tym zakresie. Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Asystent obejmował pomocą :

- 24 rodziny w 2015 r., w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd, równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami,
- 13 rodzin w 2016 r., w tym brak przypadków zobowiązujących do współpracy przez Sąd.

Dokumentacja kadrowa asystentów zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż asystent rodziny posiada wymagane kwalifikacje, zgodnie z art.12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W trakcie kontroli uzupełnione zostały oświadczenia asystenta dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Praca asystenta nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art.17 ust.3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art.17 ust.4 ustawy asystent rodziny nie prowadził postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

Asystent dokumentuje swoją pracę poprzez: tworzenie oceny sytuacji rodziny na etapie poznawania rodziny, opracowywania planu pracy z rodziną, w którym określany jest priorytetowy problem do rozwiązania oraz cele szczegółowe. Systematycznie, co pół roku sporządzane jest sprawozdanie z pracy asystenta z rodziną, które ma na celu podsumowanie jego dotychczasowej współpracy z rodziną oraz określenia dalszych zaleceń.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, asystent kontynuuje pracę z rodziną, pracując nad powrotem dziecka do środowiska biologicznego. W tym celu podejmuje współpracę z pracownikami placówki, uczestnicząc przy tworzeniu planu pomocy dziecku. Ponadto prowadzony jest przez asystenta dziennik wyjść służbowych, w którym odnotowuje godziny pracy oraz wskazuje odwiedzane środowiska.

Na podstawie rozmowy z asystentem stwierdzono dobrą znajomość środowisk objętych asystenturą oraz wskazano na zasadność usystematyzowania prowadzonej dokumentacji. Z uwagi na brak w

aktach rodziny bieżących informacji z wykonywanych działań w środowisku na rzecz rodziny, zespół kontrolujący zaproponował możliwość wprowadzenia do dokumentacji kart pracy z bieżącej pracy z rodziną oraz instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

W związku z powyższym zespół kontrolujący zaproponował również:

- zasadność wprowadzenia przez asystenta kart ewidencji wizyt w środowisku, w których rodzina potwierdza odbyte spotkanie, w celu przeciwdziałania trudnym sytuacjom,
- poszerzenia w prowadzonej dokumentacji informacji na temat dzieci i rodziny, co odzwierciedli rzeczywistą sytuację rodziny,
- zbierania i odnotowywania kontaktów do osób i instytucji wspierających rodzinę,
- modyfikacji planów pracy i sprawozdań z wyszczególnieniem okresu współpracy z rodziną oraz podstawowych informacji na temat rodziny i jej członków,
- konieczność uczestniczenia przedstawiciela placówki (w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej) przy współtworzeniu planu pracy skoordynowanego z planem pomocy dziecku.

W rodzinach, w których osiągnięto cele zawarte w planie pracy, asystent rodziny wspólnie z pracownikiem socjalnym wnioskuje o zakończenie współpracy z rodziną, z czego sporządzana jest decyzja Kierownika Ośrodka.

W ww. rodzinach prowadzony jest nadal (przez okres około trzech miesięcy) monitoring w celu sprawdzenia poprawności funkcjonowania. Całość monitoringu nie jest dokumentowana, sporządzana jest jedynie notatka z ostatniego spotkania.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym* -

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. wydatkowano kwotę: 37 306,11 zł,
- w 2016 r. za III kwartały 57 212,42 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach:

- a) za II półrocze 2014 r. w dniu 29 stycznia 2015 r.,
- b) za I półrocze 2015 r. w dniu 23 lipca 2015 r.,
- c) za II półrocze 2015 r. w dniu 18 stycznia 2016 r.,
- d) za I półrocze 2016 r. w dniu 20 lipca 2016 r.

Powyższa analiza wskazuje, na brak przestrzegania w dwóch przypadkach (a, b) ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r., poz.213).

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy* -

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych Ośrodka, asystenta rodziny, a także poprzez współpracę z innymi służbami tj.: pedagogami szkolnymi, wychowawcami, przedstawicielami służby zdrowia.

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z nieprawidłowościami.

Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.

Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej